Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2289

[Total No. of Pages : 2

[6045]-101

M.A. - I

HISTORY

HS-CC-1 : History : Theory and Method

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12201)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All question carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words: **[10]**

a) What is History? Discuss Philosophy of history.

b) What is historical Research? Explain historical Method.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words: **[10]**

a) Explain the importance of Greek Historiography.

b) Review the Roman thought's about history with special reference to Live and Tacitus.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words: **[10]**

a) Explain the importance of Rationalist Theory of history.

b) Discuss Historical Materialism and it's contribution to Historiography.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words: **[10]**

a) Explain the Postwar theories of history with special reference to structuralism.

b) Discuss sailent features of Modernism.

Q5) Write any two short notes on the following in 100 words each: **[10]**

a) Primary Sources.

b) Chronological Method.

c) Purana Tradition.

d) Total History.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2289

[6045]-101

M.A. - I

HISTORY

HS-CC-1 : History : Theory and Method

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12201)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) इतिहास म्हणजे काय? इतिहासाच्या तत्वज्ञानाची चर्चा करा.

ब) ऐतिहासिक संशोधन म्हणजे काय? ऐतिहासिक पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) ग्रीक इतिहास लेखनशास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) लिव्ही आणि टॅसिट्सच्या विशेष संदर्भात इतिहास विषयक रोमन संकल्पनेचा आढावा घ्या.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) इतिहासातील बुद्धीप्रामाण्यवादी सिद्धांताचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) इतिहासलेखन शास्त्रातील ऐतिहासिक भौतिकवादाच्या योगदानाची चर्चा करा.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) संरचनावादाच्या विशेष संदर्भात महायुद्धोत्तर काळातील इतिहासाच्या सिद्धांताची चर्चा करा.

ब) आधुनिकता वादाची ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.*5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) प्राथमिक साधने

ब) कालगणना पद्धती

क) पुराण परंपरा

ड) संपूर्ण इतिहास

☯ ☯ ☯ ☯

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2290

[Total No. of Pages : 4

[6045]-102

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

CC - 2 : Evolution of Ideas and Institutions in Early India

(2019 Pattern) (Credit System) (12202) (Core Paper - 2)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) **Answer any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) State the characteristics of nationalist historiography of early India.

b) Explain the objectives of colonial historiography.

Q2) **Answer any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Explain the importance of archaeological sources of early Indian History.

b) Review the Sanskrit and Pali sources of early Indian History.

Q3) **Answer any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Explain the nature of administration during the Gupta period.

b) Discuss the administrative structure in early Deccan.

Q4) **Answer any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) State the characteristics of Vedic Society.

b) Explain the teaching of Gautam Buddha.

P.T.O.

Q5) **Write short notes on any two of the following in 100 words each. [10]**

a) Coinage in early India

b) Chalcolithic culture

c) Functions of Guilds

d) Second Urbanization

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2290

[6045]-102

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

CC - 2 : Evolution of Ideas and Institutions in Early India

(2019 Pattern) (Credit System) (12202) (Core Paper - 2)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) प्रारंभिक भारताच्या राष्ट्रवादी इतिहास लेखनाची वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) वसाहतवादी इतिहास लेखनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) प्रारंभिक भारतीय इतिहासाच्या पुरातत्त्वीय साधनांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) प्रारंभिक भारतीय इतिहासाच्या संस्कृत आणि पाली साधनांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) गुप्तकालीन प्रशासनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) प्रारंभिक दख्खनमधील प्रशासकीय संरचनेची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) वैदिक समाजाची वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) गौतम बुद्धांची शिकवण स्पष्ट करा.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) प्रारंभिक भारतातील नाणी

ब) ताम्रपाषाण संस्कृती

क) श्रेणींची कार्ये

ड) दुसरे नागरीकरण

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2291

[Total No. of Pages : 2

[6045]-103

M.A. (Part - I)

HISTORY

HS-CC-3 : Maratha Polity

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12203)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following question in 300 words : **[10]**

a) Explain the importance of Marathi sources for the study of Maratha Polity.

b) Discuss indetail the nature of Maratha state.

Q2) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Discuss the nature of central administration of the Maratha state.

b) Explain the nature of village administration under the Marathas.

Q3) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Review religion life under the Maratha state.

b) Explain the nature of Maratha infantry.

Q4) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Explain the Balutedari system.

b) Explain the Judicial structure of Maratha State.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

a) Ashtrapradhan Mandal

b) Military System

c) Watan

d) Hundi

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2291

[6045]-103

M.A. (Part - I)

HISTORY

HS-CC-3 : Maratha Polity

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12203)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मराठा राज्य व्यवस्थेच्या अभ्यासासाठी उपयुक्त असलेल्या मराठी साधनांचे महत्व स्पष्ट करा.

ब) मराठा राज्याच्या स्वरूपा विषयी सविस्तर चर्चा करा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मराठा राज्याच्या केंद्रीय प्रशासनाच्या स्वरूपाची चर्चा करा.

ब) मराठेकालीन ग्राम प्रशासनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मराठा राज्यातील धार्मिक जीवनाचा आढावा घ्या.

ब) मराठा पायदळाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) बलुतेदारी पद्धत स्पष्ट करा.

ब) मराठा राज्याची न्यायविषयक रचना स्पष्ट करा.

प्र.*5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) अष्ट प्रधान मंडळ

ब) लष्करी व्यवस्था

क) वतन

ड) हुंडी

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2292

[Total No. of Pages : 2

[6045]-104
M.A. (Part - I)
HISTORY
HIS-EC1 : History of the Deccan : Pre-History to Chalukyas
(2019 Pattern) (Semester - I) (Elective - I) (12204)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discribe the agricultural, trade and industrial development of Satavahana period.

b) Explain the social life of Vakataka period.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discribe religious and cultural status of Chalukya reign.

b) Discuss the economic life of the Vakataka period.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the administration system of Chalukya.

b) Discribe the sources of Satavahana period.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discribe the sources of Vakataka period.

b) Write information about the rise of Satavahana.

Q5) Write short notes on any two of the following 100 words. **[10]**

a) Origin of Chalukya.

b) Pulakesi - II.

c) Daymabad.

d) Vidhyashkakti.

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2292

[6045]-104

M.A. (Part - I)

HISTORY

HIS-EC1 : History of the Deccan : Pre-History to Chalukyas

(2019 Pattern) (Semester - I) (Elective - I) (12204)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सातवाहन काळातील शेती, व्यापार, व उद्योग यांची माहिती लिहा.

ब) वाकाटककालीन समाज जीवन स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) चालुक्यकालीन धार्मिक व सांस्कृतिक स्थितीची माहिती द्या.

ब) वाकाटककालीन आर्थिक जीवनाची चर्चा करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) चालुक्यांच्या प्रशासन व्यवस्थेची चर्चा करा.

ब) सातवाहन कालखंडाच्या साधनांचे वर्णन करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) वाकाटक कालखंडाच्या साधनांचे वर्णन करा.

ब) सातवाहन सत्तेच्या उदयाची माहिती लिहा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) चालुक्यांची उत्पत्ती

ब) पुलकेशी दुसरा

क) दायमाबाद

ड) विंदयशक्ती

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2293

[Total No. of Pages : 2

[6045]-105

M.A. (Part - I)

HISTORY

Social Background of Dalit Movement in Maharashtra

(2019 Pattern) (Semester - I) (Elective) (12206)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the demerits of cast system.

b) Explain the terms 'Dalit' and 'Dalit Conciousness' with respect to various thinkers.

Q2) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Critically examine the 'Lokayat Philosophy'.

b) Review the protest of Buddhism to the caste system in detail.

Q3) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Evaluate the role of Mahatma Phule to the development of Dalit movement.

b) Explain the contribution of Rajarshi Shahu Maharaj to the Dalit movement.

Q4) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the contribution of Gopal Baba Walangkar to the Dalit movement.

b) Examine role of Shivram Janba kamble in the development of Dalit movement.

Q5) Short notes (any two). **[10]**

a) Cholehamela.

b) Savitribai phule.

c) Sayaji Maharaj.

d) Mukta Salve.

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2293

[6045]-105

M.A. (Part - I)

HISTORY

Social Background of Dalit Movement in Maharashtra

(2019 Pattern) (Semester - I) (Elective) (12206)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक सोडविणे आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नाचे 300 शब्दात उत्तर द्या. (कोणताही एक) **[10]**

अ) जातीव्यवस्थेच्या दोषांची चर्चा करा.

ब) विविध विचारवंतांच्या संदर्भात 'दलित' आणि 'दलित जाणिवा' या संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.2) खालील प्रश्नाचे 300 शब्दात उत्तर द्या. (कोणताही एक) **[10]**

अ) लोकायत तत्वज्ञानाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

ब) बौद्ध धर्माच्या जातीव्यवस्थेच्या विरोधाचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्र.3) खालील प्रश्नाचे 300 शब्दात उत्तर द्या. (कोणताही एक) **[10]**

अ) दलित चळवळीच्या वाटचालीत महात्मा फुले यांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.

ब) राजर्षि शाहू महाराज यांचे दलित चळवळीतील योगदान स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील प्रश्नाचे 300 शब्दात उत्तर द्या. (कोणताही एक) **[10]**

अ) दलित चळवळीतील गोपाळ बाबा वलंगकर यांच्या योगदानाची चर्चा करा.

ब) दलित चळवळीच्या वाटचालीत शिवराम जानबा कांबळे यांच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) चोखामेळा

ब) सावित्रीबाई फुले

क) सयाजी महाराज

ड) मुक्ता साळवे

☯ ☯ ☯ ☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2294

[Total No. of Pages : 2

[6045]-106

M.A. (Part - I)

HISTORY

Art & Architecture in Ancient India

(2019 Pattern) (Semester - I) (Elective - III) (12207)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Describe silent features of Harappa Art.

b) Explain Art and Architecture in Pre-Harappan Settlements period.

Q2) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Give information about Mauryan Art &, architecture.

b) Discuss the development and features of Amaravati School of Art.

Q3) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Elaborate the Sarnath Style of Gupta Art.

b) 'Vakataka Art a important step in continuity and charge' Discuss the sentence. **[10]**

Q4) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Describe the Rashtrakuta art, its development and features.

b) Discuss the contribution of Pallava art in late classical Art and architecture.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

a) Stone age Art.

b) Sunga-Satavahana period art in Nothern India.

c) Concept of classical Indian Art and Architecture.

d) Development of Temple Architecture.

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2294

[6045]-106
M.A. (Part - I)
HISTORY
Art & Architecture in Ancient India
(2019 Pattern) (Semester - I) (Elective - III) (12207)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) हडप्पाकालीन कलेची ठळक वैशिष्टये विषद करा.

ब) हडप्पापूर्व काळातील कला स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मौर्यकालीन कला आणि स्थापत्याची माहिती द्या.

ब) अमरावती कलाशैलीच्या विकास प्रक्रियेसह वैशिष्टयांची चर्चा करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) गुप्तकलेतील सारनाथ शैलीचे तपशिल लिहा.

ब) 'सातत्य आणि बदलाच्या प्रक्रियेत वाकटाक कला एक महत्वाचा टप्पा आहे' या विधानाची चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) विकास आणि वैशिष्ट्यांचे संदर्भात राष्ट्रकूट कलेचे वर्णन करा.

ब) कला आणि स्थापत्याच्या सुवर्णयुगोत्तर काळातील पल्लव कलेच्या योगदानाची चर्चा करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) अश्मयुगीन कला

ब) शृंग-सातवाहन काळातील उत्तर भारतातील कला

क) कला आणि स्थापत्याचे भारतातील सुवर्णयुग

ड) मंदिर स्थापत्याचा विकास

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2295

[Total No. of Pages : 2

[6045]-107
M.A. (Part - I)
HISTORY
History of Cinema in India
(2019 Pattern) (Semester - I) (Elective - IV) (12208)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Take a review of Indian cinema from 'moving image' to 'film'.

b) Describe 'early attempts of cinema making'.

Q2) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss technological advancement in cinema making.

b) What is your opinion about the 'History' shown in cinemas?

Q3) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Explain the theme 'masala' and 'art film'.

b) What should be the ideal role of 'censor board'?

Q4) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the significance of 'Film Festivals'.

b) What do you know about 'National Film Archieves of India'.

Q5) Write short notes on any two of the following 100 words. **[10]**

a) Dadasahed Phalke.

b) The studio system.

c) Popular culture in Films.

d) Hindi used in Films.

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2295

[6045]-107
M.A. (Part - I)
HISTORY
History of Cinema in India
(2019 Pattern) (Semester - I) (Elective - IV) (12208)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भारतीय चित्रपटांचा 'चल-चित्र' ते 'चित्रपट' असा आढावा घ्या.

ब) 'चित्रपट निर्मितीचे आरंभीचे प्रयत्न' वर्णन करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) चित्रपट निर्मितीतील तंत्रज्ञानात्मक प्रगती याची चर्चा करा.

ब) चित्रपटांत दाखवलेला जाणारा इतिहास या विषयी तुमचे मत काय?

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) 'मसाला' आणि 'कलात्मक चित्रपट' विशद करा.

ब) 'केंद्रीय फिल्म प्रमाणान बोर्ड' याची आदर्श भूमिका कशी असावी?

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) चित्रपट महोत्सव याच्या महत्वाची चर्चा करा.

ब) 'भारतीय राष्ट्रीय फिल्म अभिलेखागार' या विषयी आपणास काय माहिती आहे?

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) दादासाहेब फाळके

ब) स्टुडिओ सिस्टम

क) चित्रपटांतील लोकप्रिय संस्कृती

ड) चित्रपटांत वापरली जाणारी हिंदी

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2296

[Total No. of Pages : 2

[6045]-108

M.A. (Part - I)

HISTORY

HS - EC- 5 : Gender and Indian History

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Theory)

(Optional Paper - V) (12209)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the salient features of the Brahmanical patriarchy.

b) Review the contribution of KumKum Roy to the Feminist Historiography.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Examine the radical approach of feminism.

b) Examine the role of Indian women in the philosophy and practice of Bhakti movement.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Examine the position of women in Vedic period.

b) Explain the post modern feminist approach.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the contribution of women in the Indian National movement.

b) Review the changing position of women in modern India.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

a) Womens life in sangam literature.

b) Women and media.

c) Betty Friedan.

d) Jainism and women.

☯☯☯☯

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2296

[6045]-108

M.A. (Part - I)

HISTORY

HS - EC- 5 : Gender and Indian History

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Theory)

(Optional Paper - V) (12209)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) ब्राह्मणी पुरूषसत्तेच्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

ब) 'कुमकुम रॉय' यांच्या स्त्रीवादी इतिहास लेखनातील योगदानाचा आढावा घ्या.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) स्त्रीवादातील पुरोगामी प्रवाहाचे परीक्षण करा.

ब) तात्त्विक व व्यावहारिक पातळीवर भक्तीपंथामध्ये स्त्रियांच्या योगदानाचे परीक्षण करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) वैदिक काळातील स्त्रियांच्या स्थितीचे परीक्षण करा.

ब) उत्तर आधुनिक स्त्रीवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भारतीय राष्ट्रीय चळवळीतील स्त्रियांच्या योगदानाची चर्चा करा.

ब) आधुनिक भारतातील स्त्रीयांच्या बदलत्या स्थितीचा आढावा घ्या.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) संगम साहित्यातील स्त्री जीवन

ब) स्त्री आणि प्रसारमाध्यमे

क) बेट्टी फ्रीडन

ड) जैनधर्म व स्त्रीया

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2297

[Total No. of Pages : 2

[6045]-109
M.A. (Part - I)
HISTORY
History of West Asia
(2019 Pattern) (Semester - I) (12210) (Elective Paper - VI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) All questions are compulsory.

2) All questions carry equal marks.

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) 'West Asia is cradle of world religions'. Explain the statement.

b) Discuss the rise and expansion of Islam.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Write causes and consequences of Gulf war - II.

b) Explain background and consequences of 1967 war between Israel and Arab countries.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the oil policies of west Asian countries.

b) Explain the significance of oil in respect of politico-economic aspect.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss India's security and strategic interests in west Asia.

b) Review Indo-Israel political relationship.

Q5) Attempt any two of the following short notes in 100 words each. **[10]**

a) Principles of Judaism.

b) David Ben-Gurion.

c) Intifada.

d) OPEC.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2297

[6045]-109

M.A. (Part - I)

HISTORY

History of West Asia

(2019 Pattern) (Semester - I) (12210) (Elective Paper - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) 'पश्चिम आशिया म्हणजे जागतिक धर्मांचा पाळणा होय'. विधान स्पष्ट करा.

ब) इस्लामच्या उदय आणि प्रसारावर चर्चा करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) द्वितीय खाडीयुद्धाची कारणे व परिणाम लिहा.

ब) इस्त्रायल आणि अरब राष्ट्रांमध्ये झालेल्या 1967 च्या युद्धाची पार्श्वभूमी व परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) पश्चिम आशियायी देशांच्या तेल धोरणांची चर्चा करा.

ब) तेलाचे राजकीय-आर्थिक संदर्भातील महत्तव स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) पश्चिम आशियातील भारताच्या सुरक्षा आणि व्युहात्मक हितसंबंधाची चर्चा करा.

ब) भारत-इस्त्रायलमधील राजकीय संबंधाचा आढावा घ्या.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) ज्यू धर्माची तत्त्वे

ब) डेव्हीड बेन-गुरीयन

क) इंतिफादा

ड) ओपेक

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2298

[Total No. of Pages : 2

[6045]-110

M.A. (Part - I)

HISTORY

HS : EC - 7 - USA : From Isolation to Hegemony

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (12211)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Examine USA-China relation upto 1914.

b) Examine the causes of the Spanish-American war (1898).

Q2) Answer any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Explain the Isolation policy of USA.

b) Explain the President Woodrow Wilson's 14 points.

Q3) Answer any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Explain the nature of Washington conference.

b) Discuss the foreign policy of USA between two world wars.

Q4) Answer any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Explain the causes of the cold war.

b) Examine the role of the USA as a hegemonic power.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

a) Big Stick policy.

b) Good Neighbour policy.

c) Atlantic Charter (1941).

d) NATO.

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2298

[6045]-110
M.A. (Part - I)
HISTORY
HS : EC - 7 - USA : From Isolation to Hegemony
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (12211)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) इ.स. 1914 पर्यंतच्या अमेरिका-चीन संबंधाचे परीक्षण करा.

ब) स्पेन-अमेरिकन युद्धाच्या (1898) कारणांचे परीक्षण करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) अमेरिकेचे अलिप्ततावादी धोरण स्पष्ट करा.

ब) राष्ट्राध्यक्ष विड्रो विल्सन यांचे 14 मुद्दे स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) वॉशिंग्टन परिषदेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) दोन महायुद्धा दरम्यान अमेरिकेच्या परराष्ट्र धोरणाची चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) शीतयुद्धाची कारणे स्पष्ट करा.

ब) 'प्रभूत्ववादी शक्ती' म्हणून अमेरिकेच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) 'दणकट दंडुका धोरण'

ब) उत्तम शेजारी धोरण

क) अटलांटिक सनद (1941)

ड) नाटो

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2299

[Total No. of Pages : 2

[6045]-111

M.A. (Part - I)

HISTORY

History of Science and Technology in the West

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12212) (Optional Paper - VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Write in detail about Church reaction towards science in Medieval Period.
b) Explain the contribution of Leonardo da Vinci in modern science.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Explain the experiments in agriculture technology.
b) Discuss the development of scientific method in modern period.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Describe the contribution of ancient Greece in science and Technology.
b) Write in detail the development in medieval science from Alchemy to chemistry.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Describe Revisionism in 20th cent. Development of Science and Technology.
b) Explain in detail the Copernican Revolution.

Q5) Write short notes on any two of the following 100 words. **[10]**

a) Relativism.
b) Contribution of Rome in technology.
c) Newton.
d) Definition of science and technology.

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2299

[6045]-111
M.A. (Part - I)
HISTORY
History of Science and Technology in the West
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12212) (Optional Paper - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मध्ययुगीन काळातील विज्ञान विषयी चर्चच्या प्रतिक्रियेची माहिती लिहा.

ब) लिओनारडो दा व्हिन्सीचे आधुनिक विज्ञानातील योगदान स्पष्ट करा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) कृषी क्षेत्रातील प्रयोग आणि तंत्रज्ञान स्पष्ट करा.

ब) आधुनिक काळातील विज्ञानाच्या कार्यपद्धतीची सविस्तार चर्चा करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) विज्ञान तंत्रज्ञानातील प्राचीन ग्रीसच्या योगदानाचे वर्णन करा.

ब) मध्ययुगीन काळातील किमयापासुन रसायनशास्त्रा पर्यंतच्या विकासाची माहिती लिहा.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) विसाव्या शतकातील विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या विकासात घटकवाद सुधारणावादाची सविस्तार चर्चा करा.

ब) कोपरनीकन क्रांती सविस्तार स्पष्ट करा.

प्र.*5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) सापेक्षतावाद

ब) रोमचे तंत्रज्ञानातील योगदान

क) न्युटन

ड) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाची व्याख्या

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2300

[Total No. of Pages : 4

[6045]-201
F.Y. M.A.
HISTORY
HS-CC4 : Approaches to History
(2019 Pattern) (Semester - II) (CBCS) (22201)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the importance of Economic History.

b) How to write Food History?

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Write the features of colonial Historiography.

b) Discuss about the cambridge school of History writing.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the role of Annales school in Historiography.

b) Write the contribution of Antonia Gramsci in Subaltern History.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) How to used Myths and Folklore in history writing?

b) Explain the importance of Environmental History.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each : **[10]**

a) Micro History

b) Kashiprasad Jaiswal

c) Feminist

d) Digital Turn

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2300

[6045]-201
F.Y. M.A.
HISTORY
HS-CC4 : Approaches to History
(2019 Pattern) (Semester - II) (CBCS) (22201)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांचे गुण समान आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) आर्थिक इतिहासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) खाद्य इतिहास कसा लिहिला जातो?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) वसाहतवादी इतिहासलेखनाची वैशिष्ट्ये लिहा.

ब) केंब्रिज इतिहासलेखन प्रवाहाविषयी चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) इतिहासलेखनात ॲनल्स गटाची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) सबाल्टर्न इतिहासात अन्तोनिओ ग्रामची चे योगदान लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) इतिहासलेखनात मिथके व लोककथांचा उपयोग कसा होतो?

ब) पर्यावरणाच्या इतिहासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) सूक्ष्म इतिहास

ब) काशीप्रसाद जयस्वाल

क) स्त्रीवाद

ड) डिजिटल टर्न (Digital Turn)

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2301

[Total No. of Pages : 2

[6045]-202
M.A. (Part - I)
HISTORY
Ideas & Institutions in Medieval India
(2019 Pattern) (Semester - II) (22202)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***All questions carry equal marks.***

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following question in 300 words : **[10]**

a) What does the term 'Transition to medieval mean ? Explain in detail.

b) Analyze the importance of foreign travellers accounts for the study of medieval Indian history.

Q2) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Discuss shokracharya's theory of state and kingship.

b) Examine the views of Ramchandrapant Amatya on state and kingship.

Q3) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Examine the theory of segmentary state with special reference to medieval south.

b) Briefly explain Ziauddin Barani's views on monarchy.

Q4) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Explain the nature of the social structure of sultanate period.

b) Discuss in brief the main features the Mughal system of currency.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

a) Theocratic state system

b) Ain-i-Akbari

c) Ijaradari

d) Banjara

♦ ♦ ♦

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P 2301

[6045]-202

M.A. (Part - I)

HISTORY

Ideas & Institutions in Medieval India

(2019 Pattern) (Semester - II) (22202)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मध्ययुगीनतेकडे स्थित्यंतर या संज्ञेचा अर्थ स्पष्ट करुन सविस्तर विवेचन करा.

ब) मध्ययुगीन भारतीय लेखनाच्या अभ्यासासाठी परकीय प्रवासी वृत्तांताचे महत्व सांगून टिकात्मक परीक्षण करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) शुक्राचार्यांची राजपद आणि राज्य सिद्धांताची चर्चा करा.

ब) राज्य व राजेशाही विषयी रामचंद्रपंत अमात्यांच्या विचाराचे परिक्षण करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मध्ययुगीन दक्षिण भारताच्या संदर्भात विभाजीत राज्यांच्या सिद्धांताचे परिक्षण करा.

ब) झियाउद्दीन बरणीचे राजसत्तेविषयक विचार थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सुलतानशाही काळातील सामाजिक संरचनेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) मुघलकालीन चलनव्यवस्थेची ठळक वैशिष्ट्ये सांगून त्याची चर्चा करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. **[10]**

अ) ईश्वर सत्ताक राज्यपद्धती

ब) ऐन-इ-अकबरी

क) इजारदारी

ड) बंजारा

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2302

[Total No. of Pages : 4

[6045]-203

M.A. (Part - I)

HISTORY

HS : CC-6 : Socio : Economics History of the Marathas

(2019 Pattern) (Semester - II) (Credit System) (22203)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the importance of archaeological sources useful for the study of Maratha History.

b) With information about the position of women in Maratha Period.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Critically examine the nature of the system of education under the Marathas.

b) Discus the nature of Land tenures under the Maratha.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the system of currency of the Maratha period.

b) Write the information about the grinding transportation system.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Examine the nature of social stratification in the context of society in the Maratha Period.

b) Highlight the centres of trade in 17th & 18th Century Maharashtra.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each : **[10]**

a) Inampatti

b) Mirasdar

c) Mints under the Marathas

d) Types of Land

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2302

[6045]-203
M.A. (Part - I)
HISTORY
HS : CC-6 : Socio : Economics History of the Marathas
(2019 Pattern) (Semester - II) (Credit System) (22203)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मराठ्यांच्या इतिहासाच्या अभ्यासासाठी पुरात्तवीय साधनांचा आढावा घ्या.

ब) मराठाकालीन स्त्रियांचे स्थानाविषयी माहिती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मराठाकालीन शिक्षण पद्धतीच्या स्वरूपाचे टिकात्मक परीक्षण करा.

ब) मराठाकालीन जमीनधारणा पद्धतीच्या स्वरूपाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मराठेकालीन चलणपद्धती स्पष्ट करा.

ब) मराठाकालीन दळण-वळणाच्या साधनांची माहीती लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मराठाकालीन समाजच्या संदर्भात सामाजिक स्तरीकरणाच्या स्वरूपाचे परीक्षण करा.

ब) 17 व्या आणि 18 व्या राजकातील महाराष्ट्रातील व्यापारी केंद्रावर प्रकाश टाका.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपांची उत्तरे 100 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) इनामपट्टी

ब) मिरासदार

क) मराठाकालीन टांकसाळी

ड) जमीणीचे प्रकार

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2303

[Total No. of Pages : 4

[6045]-204

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

HS - EC - 09 : Marathas in 17th and 18th Century : Power Politics

(2019 Pattern) (Credit System) (22204)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Take a look at the political situation in Maharashtra during the rise of Maratha Power.

b) Critically examine the Vatandari System.

Q2) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Examine the role of the 'Maratha Confederacy' in the expansion of Maratha Power.

b) Explain the role of Mahadaji Shinde in the transition of Maratha Power in the late eighteenth century.

Q3) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Explain the expansion of Maratha Power in Gujarat.

b) Explain the role of 'Chhatrapati' in the context of Maratha Power.

Q4) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Explain the contribution of Raghuji Bhosale in the expansion of Maratha Power in Bengal.

b) Write the information about the incorporation Maratha State in to the colonial state.

P.T.O.

***Q5)* Attempt any two of the following short notes in 100 words.** **[10]**

a) Features of 'Vatan System'.

b) Significance of 'Mungi-shevgaon Treaty' (1728).

c) Peshwa - Dabhade conflict.

d) Battle of Rakshasbhuvan (1763).

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2303

[6045]-204
M.A. (Part - I) (Semester - II)
HISTORY
HS - EC - 09 : Marathas in 17th and 18th Century : Power Politics
(2019 Pattern) (Credit System) (22204)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मराठा सत्तेच्या उदयाच्या काळातील महाराष्ट्रातील राजकीय परिस्थितीचा आढावा घ्या.

ब) वतनदारी पद्धतीचे टीकात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मराठी सत्तेच्या विस्तारीकरणातील मराठा मंडळाच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.

ब) 18 व्या शतकाच्या उत्तराधति मराठा सत्तेच्या राजकीय वाटचालीतील महादजी शिंदे याची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मराठा सत्तेचा गुजरातमधील सत्ताविस्तार स्पष्ट करा.

ब) 17 व्या शतकात मराठा सत्तेच्या संदर्भात 'छत्रपती' पदाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) बंगालमधील मराठ्यांच्या सत्ताविस्तारातील रघुजी भोसले याचे योगदान स्पष्ट करा.

ब) मराठा राज्याचे वसाहती राज्यामध्ये विलीनीकरण कसे झाले यावर सविस्तर माहिती लिहा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. **[10]**

अ) वतन पद्धती

ब) मुंगी शेवगावच्या (1728) तहाचे महत्व

क) पेशवे-दाभाडे संघर्ष

ड) राक्षसभुवनची लढाई (1763)

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2304

[Total No. of Pages : 4

[6045]-205

M.A. (Part - I)

HISTORY

Nature of Dalit Movement in Maharashtra

(2019 Pattern) (Semester - II) (Elective) (22205)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the educational thoughts of Dr. Babasaheb Ambedkar.

b) Examine the analysis of Caste system by Dr. Babasaheb Ambedkar.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the importance of burning of Manusmriti by Dr. Babasaheb Ambedkar.

b) Examine the role of Dr. Babasaheb Ambedkar's newspapers in the development of Dalit conciousness.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the Gandhi-Ambedkar Debate in detail.

b) Examine the manifesto of 'Republican party of India'.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Evaluate the contribution of Dr. Babasaheb Ambedkar in the making of Indian constitution.

b) Critically examine the objectives and consequences of Dr. Babasaheb Ambedkar's conversion to Buddhism.

Q5) Write short notes on (any two) : **[10]**

a) Karmaveer Dadasaheb Gaikwad

b) Hindu Code Bill

c) Dalit Panthar

d) Dalit Literature

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2304

[6045]-205
M.A. (Part - I)
HISTORY
Nature of Dalit Movement in Maharashtra
(2019 Pattern) (Semester - II) (Elective) (22205)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*
2) सर्व प्रश्नांचे समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या शैक्षणिक विचारांची चर्चा करा.

ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी जातीव्यवस्थेच्या केलेल्या विश्लेषणाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी केलेल्या मनुस्मृती दहनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) दलित जाणिवेच्या विकासातील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या वृत्तपत्रांच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) गांधी–आंबेडकर यांच्यामधील चर्चा विश्वाची सविस्तर चर्चा करा.

ब) 'रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडिया' च्या जाहीरनाम्याचे परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) भारतीय संविधानाच्या निर्मितीमधील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.

ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी बौद्ध धर्मात केलेल्या धर्मांतराची उद्दिष्ट्ये आणि परिणाम यांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

munotes.in

प्रश्न *5)* थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड

ब) हिंदू कोड बील

क) दलित पँथर

ड) दलित साहित्य

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2305

[Total No. of Pages : 4

[6045]-206

M.A. (Part - I) (Semester - II)
HISTORY (Elective Course Paper - II)
History of Medieval Deccan : Rashtrakuta to Deccan Sultanate
(2019 Pattern) (CBCS) (22206)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following question in 300 words : **[10]**

a) Discuss the contribution of Rashtrakuta dynasty in architecture.

b) Examine the Achievement of Rashtrakuta king Amoghavarsha.

Q2) Attempt any one of the following question in 300 words : **[10]**

a) Explain the Achievements of Yadavaking Ramchandradev.

b) Take a detailed review of the art and architecture during Yadava Period.

Q3) Attempt any one of the following question in 300 words : **[10]**

a) Describe the Nayankar system of Vijayanagar period.

b) Examine the local goverment system of Vijayanagar period.

Q4) Attempt any one of the following question in 300 words : **[10]**

a) Discuss the conflict between the Vijayanagar and Bahamani Kingdom.

b) Explain the achievement of Firuz Shah Bahamani.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

a) Mahanubhav cult.

b) Amarma

c) Char Minar

d) Mahmud Gawan.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2305

[6045]-206

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY (Elective Course Paper - II)

History of Medieval Deccan : Rashtrakuta to Deccan Sultanate

(2019 Pattern) (CBCS) (22206)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना: *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

munotes.in

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) राष्ट्रकुट घराण्याच्या स्थापत्यकलेतील योगदानाची चर्चा करा.

ब) राष्ट्रकुट राजा अमोघवर्ष यांच्या कामगिरीचे परिक्षण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) यादव राजा रामचंद्रदेव यांची कामागिरी स्पष्ट करा.

ब) यादव कालखंडातील कला स्थापत्याचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) विजयनगर काळातील नायंकार व्यवस्थेचे वर्णन करा.

ब) विजयनगर काळातील स्थानिक प्रशासन व्यवस्थेचे परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) विजयनगर आणि बहामनी राज्य यांच्यातील संघर्षाची चर्चा करा.

ब) फिरोजशहा बहामनी यांची कामगिरी स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) महानुभाव पंथ

ब) अमरम

क) चार मिनार

ड) महंमद गवान

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2306

[Total No. of Pages : 3

[6045]-207
M.A. (Part-I)
HISTORY (Optional Paper-IV)
Art and Architecture In Medival India
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (22207)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***All questions carry equal marks.***

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the nature of Art and Architecture in chandela age.

b) Explain the features of Paramara art and Architecture.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Describe the main features of Solanki Architecture.

b) Explain characteristics of Pandya Architecture.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Describe the monuments of Vijayanagara Empireat Hampi.

b) Explain the features of Architectures of the Delhi Sultanate.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Describe the sailent features of Malwa Architecture.

b) Explain the Mughal Architecture.

Q5) Write short note on any two of the following. **[10]**

a) Pala paintings.

b) Pahari paintings.

c) Jama Masjit.

d) Rajastani Paintings.

❍ ❍ ❍ ❍

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P-2306

[6045]-207
M.A. (Part-I)
HISTORY (Optional Paper-IV)
Art and Architecture In Medival India
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (22207)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) *सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) चंदेले कालीन कला आणि स्थापत्यांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

ब) 'परमार' कला आणि स्थापत्याच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सोलंकी स्थापत्याच्या प्रमुख वैशिष्ट्याचे वर्णन करा.

ब) पांड्य स्थापत्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) विजयनगर राज्यातील हंपी कलाकृतीचे वर्णन करा.

ब) दिल्ली सुलतानाच्या स्थापत्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) माळवा स्थापत्याच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

ब) मुघल स्थापत्यकलेचे वर्णन करा.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) पाल चित्रशैली

ब) पहाडी चित्रकला

क) जामा मस्जिद

ड) राजस्थानी चित्रशैली

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2307

[Total No. of Pages : 4

[6045]-208

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY (Elective Course : 13)

Economic History of Medieval India

(2019 Pattern) (Credit System) (22209)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*

2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) **Answer any one of the following questions in 300 words :** **[10]**

a) Explain land revenue policy in sultanate period.

b) Discuss about Jagirdari System in Medieval India.

Q2) **Answer any one of the following questions in 300 words :** **[10]**

a) Write in detail external trade in Medieval India.

b) Explain the currency system in Mughal Period.

Q3) **Answer any one of the following questions in 300 words :** **[10]**

a) Take a review of textile Industry in Mughal Period.

b) Discuss about Dyeing industry in Medieval India.

Q4) **Answer any one of the following questions in 300 words :** **[10]**

a) Write in detail about customs duties in Sultanate Period.

b) Explain Tolls system in Medieval India.

Q5) **Write any two short notes of the following in 100 words each.** **[10]**

a) Economic History

b) Land grants system

c) Banjara

d) Urbanisation

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2307

[6045]-208

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY (Elective Course : 13)

Economic History of Medieval India

(2019 Pattern) (Credit System) (22209)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सुलतानकाळातील जमिन महसूल धोरण स्पष्ट करा.

ब) मध्ययुगीन भारतातील जहागिरदारी पद्धती विषयी चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मध्ययुगीन भारतातील परदेशी व्यापार सविस्तर लिहा.

ब) मोगलकाळातील चलन व्यवस्था स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मोगलकालीन कापड उद्योगाचा आढावा घ्या.

ब) मध्ययुगीन भारतातील रंगकाम उद्योगावर चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सुलतानकाळातील सीमा शुल्का विषयी सविस्तर लिहा.

ब) मध्ययुगीन भारतातील जकात कर व्यवस्था स्पष्ट करा.

munotes.in

P.T.O.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) आर्थिक इतिहास

ब) जमिन दान पद्धत

क) बंजारा

ड) नागरीकरण

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2308

[Total No. of Pages : 4

[6045]-209
M.A. (Part - I)
HISTORY
EC14 : East Asia : China (1900-2000)
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (22210)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***All questions carry equal marks.***

munotes.in

Q1) Answer any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the roll of sun-yat-sen in History of China.

b) Discuss the Background of rise of chinese communist party.

Q2) Answer any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Take a review of establishment of communist Republic of China.

b) Write in detail the aim of cultural revolution in China.

Q3) Answer any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the relation between China and USA.

b) Explain India-China relation inreference to Tibet.

Q4) Answer any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss agricultural reformation in Modern china.

b) Take a review of development of science and technology in Modern China.

P.T.O.

Q5) Write any two short notes of the following in 100 words each. **[10]**

a) Kuomintang

b) Long March

c) Batung conference

d) Industry in Modern China

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2308

[6045]-209
M.A. (Part - I)
HISTORY
EC14 : East Asia : China (1900-2000)
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (22210)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) चीनच्या इतिहासात सन-यत-सेनची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) चीन साम्यवादी पक्षाच्या उदयाच्या पार्श्वभूमीची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) चीनच्या साम्यवादी प्रजासत्ताकाच्या स्थापनेचा आढावा घ्या.

ब) चीनमधील सांस्कृतिक क्रांतीची उद्दिष्टे सविस्तर लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) चीन-अमेरिका संबंध स्पष्ट करा.

ब) तिबेट प्रश्नासंदर्भात भारत-चीन संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) आधुनिक चीनमधील शेती सुधारणांची चर्चा करा.

ब) आधुनिक चीनमधील विज्ञान व तंत्रज्ञान विकासाचा आढावा घ्या.

munotes.in

प्रश्न *5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) कॉमिंगटांग

ब) लाँग मार्च

क) बाडुंग परिषद

ड) आधुनिक चीनमधील उदयोग

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2309

[Total No. of Pages : 4

[6045]-210
M.A. (Part - I)
HISTORY
HS : EC- 15 : History of Southeast Asia
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (22211)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***All questions carry equal marks.***

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss Regional history of Southeast Asia.

b) Review the Pre-colonial political history in Indonesia.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the culture and society in Thailand.

b) Discuss the culture and society in Malaysia.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the impact of religion and it's diffusion in Southeast Asia.

b) Examine the role of Economic and Religious Minorities in Southeast Asia.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the Indonesian Nationalism and it's impact on society.

b) Review the post-colonial developments in Vietnam.

P.T.O.

Q5) Write any two short notes on the following in 100 words each. **[10]**

a) Sarikat Islam

b) Polpot

c) General Suharto

d) Ho Chi Minh

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2309

[6045]-210
M.A. (Part - I)
HISTORY
HS : EC- 15 : History of Southeast Asia
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (22211)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना: *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) आग्नेय आशियाच्या प्रादेशिक इतिहासाची चर्चा करा.

ब) इंडोनेशियातील वसाहतपूर्व राजकीय इतिहासाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) थायलंड मधील समाज आणि संस्कृतीची चर्चा करा.

ब) मलेशिया मधील समाज आणि संस्कृतीची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) आग्नेय आशिया वरील धर्म व धर्मप्रसाराचा प्रभावाचे विवेचन करा.

ब) आग्नेय आशियातील आर्थिक आणि धार्मिक अल्पसंख्याकांच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) इंडोनेशियातील राष्ट्रवादाच्या समाजावरील प्रभावाचे विवेचन करा.

ब) व्हिएतनाम मधील वसाहत्तोत्तर विकासाचा आढावा घ्या.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सारिकत इस्लाम

ब) पोलपॉट

क) जनरल सुहार्तो

ड) हो चि मिन्ह

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2310

[Total No. of Pages : 4

[6045]-211

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

22212 : History of Science and Technology in India

(2019 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - XVI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Write a detailed note on astronomy and mathematics in Ancient India.

b) Explain the contribution of Aryabhat and Varah Mihir in the development of science in Ancient India

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) The Hygiene Facilities in Indus Civilization were well developed. Discuss.

b) Write in detail impact of western science and technology on Indian Science.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) "The technology in Mughal Period was developed to large extent". Discuss.

b) Discuss the achievements of ISRO.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the contribution of Sawai Jaysing of Jaipur in development of science.

b) Write a note on contribution of C.V. Raman to science.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each : **[10]**

a) Green Revolution

b) Textile Industry in Ancient India

c) The Konkan Railway

d) Netruvian Era

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2310

[6045]-211

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

22212 : History of Science and Technology in India

(2019 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - XVI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) प्राचीन भारतातील खगोलशास्त्र आणि गणित यावर सविस्तर टीप लिहा.

ब) प्राचीन भारतातील शास्त्रांचा विकास यामध्ये आर्यभट्ट व वराह मिहिर यांचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) ''सिधू संस्कृतीतील आरोग्य सुविधा विकसित होत्या'' चर्चा करा.

ब) पाश्चिमात्य शास्त्र आणि तंत्रज्ञान याचा भारतीय शास्त्रावरील प्रभाव लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) ''मुघल कालावधीमध्ये तंत्रज्ञानाचा विकास मोठ्या प्रमाणावर झाला होता'' चर्चा करा.

ब) आय.एस.आर.ओ. (भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था) यांनी साध्य केलेल्या विविध बाबीची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) शास्त्रातील विकासामध्ये जयपूरच्या सवाई जयसिंग यांचे योगदान स्पष्ट करा.

ब) सी.व्ही. रामन यांच्या शास्त्रातील योगदानावर टीप लिहा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. **[10]**

अ) हरित क्रांती

ब) प्राचीन भारतातील कापड उद्योग

क) कोकण रेल्वे

ड) नेहरू युग

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2311

[Total No. of Pages : 2

[6045]-301

M.A. - II

HISTORY

Cultural History of Maharashtra

(2019 Pattern) (Semester - III) (32201) (Paper - VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Discuss in detail the components of cultural studies.

b) Dicuss the cultural features of Maharashtra.

Q2) Answer any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Describe in detail the material culture of Maharashtra during Satvahana Period.

b) Explain the philosophy, nature and work of Ramdasi cult in Maharashtra.

Q3) Answer any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Explain the contribution of Mahanubhav cult in the cultural development of Maharashtra.

b) Explain the course of Marathi drama in relation to cultural development of Maharashtra.

Q4) Answer any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Review the contribution of Sarfoji Raje Bhosale to the modernity and cultural development of Tanjavur.

b) Explain the rise and growth of film industry in mumbai.

Q5) Attempt any two of the following short notes in 100 words. **[10]**

a) Karle-Bhaje caves.

b) Philosophy of Datta Cult.

c) Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj.

d) Philosophy of Satyashodhak Samaj.

munotes.in

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2311

[6045]-301

M.A. - II

HISTORY

Cultural History of Maharashtra

(2019 Pattern) (Semester - III) (32201) (Paper - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) सांस्कृतिक अभ्यासाच्या घटकांची सविस्तर चर्चा करा.

ब) महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) सातवाहन कालीन महाराष्ट्राच्या भौतिक संस्कृतिचे सविस्तर वर्णन करा.

ब) महाराष्ट्रातील रामदासी पंथाचे तत्वज्ञान, स्वरूप व कार्य स्पष्ट करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक विकासामध्ये महानुभव पंथाचे योगदान स्पष्ट करा.

ब) महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक विकासाच्या आनुषंगाने मराठी नाटकाची वाटचाल स्पष्ट करा.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) तंजावर ची आधुनिकता व सांस्कृतिक विकासात सरफोजी राजे भोसले यांच्या योगदानाचा आढावा घ्या.

ब) मुंबईमधील चित्रपट उदयोगाचा उदय व विकास स्पष्ट करा.

प्र.*5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) कार्ले-भाजे लेणी

ब) दत्त पंथाचे तत्वज्ञान

क) राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज

ड) सत्यशोधक समाजाचे तत्वज्ञान

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2312

[Total No. of Pages : 2

[6045]-302

M.A. - II

HISTORY

HS-08 : Intellectual History of The Modern World

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32202)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) What is Reformation? Write the causes of Reformation.

b) Explain the concept of 'Renaissana' and write the nature of Renaissana.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Celviniza in detail Review.

b) Explain 'Copernicus' contribution of scientific progress.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Explain 'Galieos' contribution to scientific thinking process.

b) Briefly introduct the values of 'Liberty, Equality and Fraternity, established by the French Revolution.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) State the philosophical background of 'Liberalism and Marxism?

b) Write down the reasons for rise of colonialism?

Q5) Attempt short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

a) Limitations of Feminism

b) Humanism

c) Architecture in Englightment

d) Nationalism.

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2312

[6045]-302

M.A. - II

HISTORY

HS-08 : Intellectual History of The Modern World

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32202)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) धर्म सुधारण म्हणजे काय? धर्मसुधारणांची कारणे लिहा.

ब) 'पुनरूज्जीवन' संकल्पना स्पष्ट करून पुनरूज्जीवनाचे स्वरूप लिहा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) केल्विनिझाचे सविस्तरपणे आढावा घ्या.

ब) वैज्ञानिक क्षेत्रातील प्रगतिमध्ये कोपनिकसने दिलेले योगदान स्पष्ट करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) वैज्ञानिक क्षेत्रातील विचारप्रक्रियेस चालना देण्यामध्ये गॅलिलोओ चे असणारे योगदान स्पष्ट करा.

ब) फ्रेंच राज्यक्रांतीमुळे प्रस्थापित झालेल्या 'स्वातंत्र्य समता व बंधुता' या मुल्यांचा थोडक्यात परिचय करून द्या.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) 'उदारमतवाद आणि मार्क्सवाद' यांची तात्विक पार्श्वभूमी सांगा.

ब) वसाहतवादाच्या उदयाच्या कारणांचे लेखन करा.

प्र.*5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टीपा लिहा. **[10]**

अ) स्त्रीवादाच्या मर्यादा

ब) मानवतावाद

क) प्रबोधनातील स्थापत्य

ड) राष्ट्रवाद

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2313

[Total No. of Pages : 2

[6045]-303
M. A. - II
HISTORY
Economic History of Modern India
(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (32203)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All question are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Examine the colonial interests India with reference to Finiancial imprialism phase of the British rule.

b) Evaluate the Ryotwari system in India.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Evaluate the 'Commercialization of Agriculture' with reference to colonical interests of the British govt. in India.

b) Discuss the causes and consequence's of De-industrilization during colonial economy in India.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Review the development of Iron and Steel Industry in India.

b) Review the development of internal Trade in colonial period.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Evaluate the role of AITUC in the worker's movement in India.

b) Review the development of fisical system in colonial India.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

a) Mahalwari system

b) Shipping Industry

c) Textile Industry

d) External Trade

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2313

[6045]-303
M. A. - II
HISTORY
Economic History of Modern India
(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (32203)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान अंक आहे.

प्र.*1)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) वासाहतिक वित्तीय साम्राज्यवादी अवस्थेच्या संदर्भात ब्रिटीश शासनाच्या वासाहतिक हितसंबधाचे परीक्षण करा.

ब) भारतातील रयतवारी पद्धतीचे मूल्यमापन करा.

प्र.*2)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतातील ब्रिटिश शासनाच्या वासाहतिक हितसंबंधाच्या संदर्भात शेतीच्या व्यापारीकरणाचे मूल्यमापन करा.

ब) भारतातील वासाहतिक अर्थव्यवस्थेच्या काळातील अनुद्योगिकरणाच्या कारणे व परिणामांची चर्चा करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतातील लोह व पोलाद उद्योगाच्या प्रगतीचा आढावा घ्या.

ब) वासाहतिक कालखंडातील भारताच्या अंतर्गत व्यापाराच्या विकासाचे परीक्षण करा.

प्र.*4)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतातील कामगार चळवळीतील आयटकच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

ब) वासाहतिक कालखंडातील वित्तीय प्रणालीच्या विकासाचा आढावा घ्या.

प्र.*5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) महालवारी पद्धत

ब) जहाज बांधणी उद्योग

क) कापड-उद्योग

ड) परकीय व्यापार

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2314

[Total No. of Pages : 2

[6045]-304

M.A. (Part - II)

HISTORY

East Asia : Japan (1853 - 2000)

(2019 Pattern) (Semester - III) (Elective - 18) (32205)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the 21 demands of Japan.

b) Examine the causes of the downfall of Tokugawa shogunate.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Explain the nature of constitutionalism in Japan.

b) State the foreign policy of Japan from 1894 - 1914.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Give an account of the rise of militarism in Japan.

b) Explain the causes and consequences of Japan attack on Pearl Harbour.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the causes of second sino - Japanes war.

b) Assess the economic condition in Japan between two world war period.

Q5) Write short notes on any two of following in 100 words each. **[10]**

a) Feudalism in Japan.

b) Open door policy.

c) Diet

d) Samurai.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2314

[6045]-304
M.A. (Part - II)
HISTORY
East Asia : Japan (1853 - 2000)
(2019 Pattern) (Semester - III) (Elective - 18) (32205)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहे.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) जपानच्या 21 मागण्यांची चर्चा करा.

ब) तोकुगावा शोगुनच्या ऱ्हासाच्या कारणांचे परीक्षण करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) जपानमधील घटनावादाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) इ.स. 1894 ते 1914 च्या काळातील जपानच्या परराष्ट्रीय धोरणाबद्दल सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) जपानमधील लष्करवादाच्या उदयाचा वृत्तांत द्या.

ब) जपानच्या पर्लहार्बर वरील आक्रमणाची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) दुसऱ्या चीन-जपान युद्धाच्या कारणांची चर्चा करा.

ब) दोन जागतिक महायुद्धा दरम्यानच्या काळातील जपानच्या आर्थिक परिस्थितीचे मूल्यमापन करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) जपानमधील सरंजामशाही

ब) मुक्तद्वार धोरण

क) डाईट

ड) सामुराई

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2315

[Total No. of Pages : 2

[6045]-305

M.A. (Part - II)

HISTORY

Peasant Movement in India (Medieval and Modern)

(2019 Pattern) (Semester - III) (32206) (Credit System) (Optional Paper - 19)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Analyse Indian agriculture from a marxist perspective.

b) State the characteristics of feudalism.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Explain the causes of peasant discontent during the sultanate period.

b) Explain the background of the blue uprising in Bengal.

Q3) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Explain how the ideas of Mao Tse Tung influenced the Indian peasant movement.

b) Review the powers and functions of upori and mirasi.

Q4) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Write information about Bharatiya Kisan Sabha.

b) Discuss the deccan riots in detail.

Q5) Write a short notes on any two in 100 words. **[10]**

a) Middle class

b) Khudkasta

c) Tebhaga movement

d) Champaranya

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2315

[6045]-305

M.A. (Part - II)

HISTORY

Peasant Movement in India (Medieval and Modern)

(2019 Pattern) (Semester - III) (32206) (Credit System) (Optional Paper - 19)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मार्क्सवादी दृष्टीकोनातून भारतीय शेतीचे विश्लेषण करा.

ब) सामंत शाहीची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) सल्तनत काळातील शेतकरी असंतोषाचे कारणे स्पष्ट करा.

ब) बंगाल मधील नीळीच्या उठावाची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) माझ्ो त्से तुंग यांच्या विचारांचा भारतीय शेतकरी चळवळीवर कसा परिणाम झाला ते स्पष्ट करा.

ब) उपरी व मिरासी यांच्या अधिकार व कार्याचा आढावा घ्या.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतीय किसान सभे विषयी माहिती लिहा.

ब) दख्खन दंगे विषयी सविस्तर चर्चा करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. **[10]**

अ) मध्यमवर्ग

ब) खुदकास्था

क) तेभागा चळवळ

ड) चंपारण्य

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2316

[Total No. of Pages : 2

[6045]-306

M.A. (Part - II)

HISTORY

Archival Studies - 20

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (Elective - 20) (32207)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Define the term archives and discuss it's main characteristics.

b) Review the origin and development of archives in India.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Explain the importance of the library in the historiography.

b) Explain the importance of Art Gallery in the historiography.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Review the origin and development of archives in Europ.

b) Discuss the role of state archives in historiography.

Q4) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Discuss the importance of scale and coins in the writing of history.

b) Give an account of the religious and military types of archival.

Q5) Write any two short notes of the following in 100 words each. **[10]**

a) Deccan college

b) Stone Inscription

c) Family Archives

d) Electronic data base

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2316

[6045]-306

M.A. (Part - II)

HISTORY

Archival Studies - 20

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (Elective - 20) (32207)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) पुराभिलेखागाराची व्याख्या सांगुन तिच्या वैशिष्ट्याची चर्चा करा.

ब) भारतातील पुराभिलेखागाराचे उगम आणि विकासाचा आढावा घ्या.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) इतिहासाच्या अभ्यासातील ग्रंथालयाच्या भूमिकेचे परिक्षण करा.

ब) इतिहास लेखनातील कला दालनाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) युरोपातील पुराभिलेखागाराचे उगम आणि विकासाचा आढावा घ्या.

ब) अभिलेखागारातील राज्य पुराभिलेखागाराच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) इतिहास लेखनातील मुद्रा आणि नाणी यांच्या उपयुक्ततेची चर्चा करा.

ब) अभिलेखागारातील धार्मिक आणि लष्करी प्रकाराचा वृत्तांत लिहा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा-प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) डेक्कन कॉलेज

ब) खडकाचे शिलालेख

क) कुटुंब पुराभिलेखागार

ड) इलेक्ट्रॉनिक डेटा बेस

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2317

[Total No. of Pages : 2

[6045]-307

M.A. (Part - II)

HISTORY

Maritime History of India (800 to 1800 AD)

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32208) (Elective - 21)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Give an account of the contribution of K.N. Chaudhari in maritime historiography.

b) Explain the India's maritime connection to China.

Q2) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Discuss the causes between the conflict of British and Dutch.

b) Give an account of the Naval expedition of Cholas.

Q3) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) State the importance of the trade route between west coast of India and persian.Gulf.

b) Explain the policy of Maratha power control over the sea.

Q4) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) Examine the Portuguese control over the seas.

b) Give an account of trade routes between the west coast of India and Africa.

Q5) Write any two short notes in 100 words. **[10]**

a) Concept maritime history.

b) King zamorin

c) India and south east Asia

d) King Martand Verma's sea policy.

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2317

[6045]-307

M.A. (Part - II)

HISTORY

Maritime History of India (800 to 1800 AD)

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32208) (Elective - 21)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) के. एन. चौधरी यांचे सागरी इतिहासातील योगदानाचा वृत्तांत द्या.

ब) भारताचे चीन बरोबरील सागरी व्यापार संबंध स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) ब्रिटिश आणि डच यांच्यातील संघर्षाच्या कारणांची चर्चा करा.

ब) चोलांच्या नाविक मोहिमांचा वृत्तांत द्या.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारताचा पश्चिम किनारा आणि पर्शियन आखात यांच्यातील व्यापारी मार्गाचे महत्व सांगा.

ब) सागरावरील मराठा सत्तेच्या नियंत्रणाचे धोरण स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) सागरावरील पोर्तुगीजांच्या नियंत्रणाचे परीक्षण करा.

ब) भारताचा पश्चिम किनारा आणि अफ्रिका यांच्यातील व्यापारी मार्गाचा वृत्तांत द्या.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) समुद्री इतिहासाची संकल्पना

ब) राजा झामोरिन

क) भारत आणि दक्षिण पूर्व आशिया

ड) राजा मार्तंड वर्माचे सागरी धोरण

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2318

[Total No. of Pages : 4

[6045]-308

M.A. (Part-II)

HISTORY

HS-23 : History of Environment and Ecology

(2019 Pattern) (Semester - III) (32209)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*

2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any One of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss the Impact on Historical events of Northern Physical Zone in India.

b) Explain the pastoral system of Social Formation.

Q2) Attempt any One of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Define the term Environmental History and explain its importance in human life.

b) Explain the disadvantages policy on the Industrial Pollution of India.

Q3) Attempt any One of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Describe the forest management in modern India and state its impact on human life.

b) Discuss the impact of Urbanization on the Environment India.

P.T.O.

Q4) Attempt any One of the following questions in 300 words. **[10]**

a) State the important purpose of Damodhar vallay project.

b) Take review the Bhopal Gas Tragedy.

Q5) Write any two short notes of the following in 100 words each. **[10]**

a) Animals in Indian Religion

b) The Himalayas atmosphere

c) Non-Agricultural factros.

d) Chipko Movement.

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2318

[Total No. of Pages : 4

[6045]-308
M.A. (Part-II)
HISTORY
HS-23 : History of Environment and Ecology
(2019 Pattern) (Semester - III) (32209)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

munotes.in

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भारतातील उत्तरेकडील प्राकृतिक घटकांचा ऐतिहासिक घटनांवर झालेला परिणाम यावर चर्चा करा.

ब) सामाजिक बांधणीकरीता पशुपालक पद्धत स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) 'पर्यावरणीय इतिहास' याची व्याख्या करून मानवी जीवनातील त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

ब) भारताचे औद्योगिक प्रदुषणावरील दोषात्मक धोरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) आधुनिक भारतातील वन व्यवस्थापन विशद करा? आणि वन व्यवस्थापनाचे मानवी जीवनावरील परिणाम विशद करा.

ब) भारतातील शहरीकरणाच्या पर्यावरणावरील प्रभावाची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) दामोदर खोरे उपक्रमाचे महत्वाचे उद्देश सांगा.

ब) भोपाळ गॅस दुर्घटनेचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भारतीय धर्मातील प्राणी जीवन

ब) हिमालयाचे वातावरण

क) अकृषी घटक

ड) चिपको आंदोलन

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2319

[Total No. of Pages : 4

[6045]-309

M.A. (Part - II)

HISTORY (Elective Course : 23)

Business History of India 1858 - 1991

(2019 Pattern) (Semester - III) (32210)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***All questions carry equal marks.***

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Give the information of Iron and Steel Industry in Colonial India.

b) Explain the importance of private sector in India.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Give an account of the Development of Automobile industry in India.

b) Explain the contribution of Electronic Industries in India.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the role of Tata Industry in Indian Economy.

b) State the importance of wadia group in Indian Economy.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the role of pharma industries in India.

b) Give an account of Anglo-Bania Alliance in Business History of India.

Q5) Write any two short notes of following in 100 words : **[10]**

a) Mixed Economy

b) Opium Trade

c) Public Sector

d) Industrial Labor

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2319

[6045]-309
M.A. (Part - II)
HISTORY (Elective Course : 23)
Business History of India 1858 - 1991
(2019 Pattern) (Semester - III) (32210)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) वसाहतिक भारतातील लोह आणि पोलाद उद्योगाची माहिती लिहा.

ब) भारतातील खाजगी क्षेत्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) भारतातील ऑटोमोबाईल उद्योगाच्या विकासाचा लेखाजोखा द्या.

ब) भारतातील इलेक्ट्रोनिक उद्योगाचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) भारतातील अर्थव्यवस्थेतील टाटा उद्योगाच्या भूमिकेची चर्चा करा.

ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील वाडिया ग्रुपचे महत्व सांगा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) भारतातील औषध उद्योगाच्या भूमिकेची चर्चा करा.

ब) भारताच्या उद्योजकीय इतिहासातील अँग्लो–बनिया संघाची माहिती द्या.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मिश्र अर्थव्यवस्था

ब) अफूचा व्यापार

क) सार्वजनिक क्षेत्र

ड) औद्योगिक कामगार

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2320

[Total No. of Pages : 4

[6045]-310

M.A. (Part-II)

HISTORY

HS-24 : Socio-Religious Reforms Movement in South India

(2019 Pattern) (Semester - III) (32211) (Elective)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any One of the following questions in 300 words. **[10]**

a) State the contribution of E.V. Ramaswamy Periyar a social reformer.

OR

b) State the cases of the rise of Mon-Brahamin movements in tamilnadu.

Q2) Attempt any One of the following questions in 300 words. **[10]**

a) State the salient features of viraslingam movements.

OR

b) Evaluate shree Narayana movement in Kerala.

Q3) Attempt any One of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Explain the importance of Social legislative in Mysore.

OR

b) State the contribution of Alluri Sitaramarajula in the social reform movement of Andhra Pradesh.

P.T.O.

Q4) Attempt any One of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Write the consequences of the religious reforms in 19th century South India.

OR

b) Describe in detail of self-respect movement in Tamilnadu.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

a) Anna durai

b) Aligarh movement.

c) Theosophical society.

d) Ezhawa sabha.

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2320

[6045]-310
M.A. (Part-II)
HISTORY
HS-24 : Socio-Religious Reforms Movement in South India
(2019 Pattern) (Semester - III) (32211) (Elective)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) समाजसुधारक म्हणून इ.व्ही. रामास्वामी पेरियार यांचे योगदान सांगा.

किंवा

ब) तामिळनाडू मधील ब्राम्हणेत्तर चळवळीच्या उद्‌याची कारणे सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) विरेशालिंगम चळवळीची वैशिष्ट्ये सांगा.

किंवा

ब) केरळमधील लक्ष्मीनारायण चळवळीचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) म्हैसूरमधील सामाजिक विधिनियमांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) आंध्रप्रदेशातील समाजसुधारणा चळवळीत अलुरी सीतारामराजुला यांचे योगदान सांगा.

munotes.in

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) 19 व्या शतकातील दक्षिण भारतातील धार्मिक सुधारणांचे परिणाम लिहा.

किंवा

ब) तामिळनाडूमधील स्वाभिमान चळवळीचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) आण्णा दुराई

ब) अलीगढ चळवळ

क) थिऑसॉफिकल सोसायटी

ड) इझावा सभा

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2321

[Total No. of Pages : 4

[6045]-401
M.A. (Part - II)
HISTORY
Modern Maharashtra : A History of Ideas (1818-1960)
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42201)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the role & work of Mahatma Phule in Social enlightenment.

b) Explain the caste critiques of Dr. Ambedkar.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Examine the critiques of patriarchy.

b) Review the economic nationalism in Maharashtra.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Analyze the Cultural Nationalism.

b) Explain the contribution of Agarkar to Karve rationality & knowledge making.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the role of Satyashodhki Jalase in social enlightenment.

b) Examine liguistic and cultural politics.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two. Each answer in 100 words. **[10]**

a) Mukta Salve

b) Prabodhankar Thakre

c) Reforms about Islam

d) Panjabrao Deshmukh

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2321

[6045]-401

M.A. (Part - II)

HISTORY

Modern Maharashtra : A History of Ideas (1818-1960)

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42201)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना: *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) सामाजिक प्रबोधनात महात्मा फुलेंची भूमिका व कार्य स्पष्ट करा.

ब) डॉ. आंबेडकर प्रणित जातचिकित्सा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) पितृसत्ताक विचारधारेचे टिकात्मक परीक्षण करा.

ब) महाराष्ट्रातील आर्थिक राष्ट्रवादाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) सांस्कृतिक राष्ट्रवादाचे विश्लेषण करा.

ब) तर्कशुद्धता आणि ज्ञान निर्मितीतील आगरकर ते कर्वे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) सामाजिक प्रबोधनात सत्यशोधकी जलसे यांची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) भाषिक व सांस्कृतिक राजकारणाचे परीक्षण करा.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा 100 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मुक्ता साळवे

ब) प्रबोधनकार ठाकरे

क) इस्लाम विषयक सुधारणा

ड) पंजाबराव देशमुख

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2322

[Total No. of Pages : 2

[6045]-402

M.A. - II

HISTORY

HS - II : Debates in Indian Historiography

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42202)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

a) State in detail about the content of nationalist historiography.

b) Discuss in detail about colonial ideology in Historiography.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Discuss in detail about the origin and feature of Harappan Civilisation.

b) Explain in detail about Aryan Invasion Theory.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) What is patriarchy ? Explain the Features of patriarchy.

b) Discuss in detail about the patriarchy view of Uma Chakravati.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

a) Explain the concept of Urbanisation. Discuss in detail about the Urbanisation in Ancient India.

b) Explain the features of Feudalism in detail.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

a) Feudalism in Indian History.

b) Thought on 1857 Revolt.

c) Structure of patriarchy.

d) Orientalism and Epistemic.

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

P 2322

[6045]-402
M.A. - II
HISTORY
HS - II : Debates in Indian Historiography
(2019 Pattern) (Semester - IV) (42202)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) राष्ट्रवादी इतिहासलेखनाच्या सामग्रीबद्दल सविस्तर माहिती द्या.

ब) इतिहासलेखनात वसाहतवादी विचारसरणीबद्दल सविस्तर चर्चा करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) हडप्पा संस्कृतीची उत्पत्ती आणि वैशिष्ट्ये याबद्दल सविस्तर चर्चा करा.

ब) आर्य आक्रमण सिद्धांताविषयी सविस्तर चर्चा करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) पितृसत्ता म्हणजे काय? पितृसत्ताकतेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) उमा चक्रवर्ती यांच्या पितृसत्ताक दृष्टिकोनाबद्दल सविस्तर चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) नागरीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करा. भारतातील नागरीकरणा बद्दल सविस्तर चर्चा करा.

ब) सरंजामशाहीची वैशिष्ट्ये तपशीलवार सांगा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) भारतीय इतिहासातील सरंजामशाही.

ब) 1857 च्या बंडावर विचार मांडा.

क) पितृसत्तेची रचना.

ड) प्राच्यविद्या आणि ज्ञानशास्त्र.

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2323

[Total No. of Pages : 4

[6045]-403
S.Y. M.A.
HISTORY
World after World War - II (1945-2000)
(2019 Pattern) (Semester - IV) (42203)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the concept of 'Cold War' and its causes and effect.

b) Review the work of Non Aligned Movement in Asia.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Critically examine the oil politics in West Asia and it's causes and effect.

b) Explain the Arab Israeli conflict and it's effect on the World.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the Kuwait-Iraa War and its impact on the World.

b) Give in detail the causes and impact of Vietnam War.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the causes of Reunification of Germany.

b) Give in detail Disintegration of the USSR and it's Effect.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each : **[10]**

a) Berlin Crisis (1948)

b) NATO

c) Geo Politics

d) European Union

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2323

[6045]-403
S.Y. M.A.
HISTORY
World after World War - II (1945-2000)
(2019 Pattern) (Semester - IV) (42203)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहेत.*
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

munotes.in

प्रश्न *1)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा : **[10]**

अ) शीत युद्ध ही संकल्पना स्पष्ट करुन शीत युद्धाचे कारणे आणि परिणाम सांगा.

ब) आशियातील अलिप्तवादी चळवळीच्या कार्याचा आढावा घ्या.

प्रश्न *2)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा : **[10]**

अ) पश्चिम आशियातील तेलाचे राजकारण व त्याची कारणे आणि परिणाम यांचे परीक्षण करा.

ब) अरब–इस्त्रायल संघर्ष आणि त्याचा जगावरील परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न *3)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा : **[10]**

अ) कुवेत–इराक युद्ध आणि त्याचा जगावरील प्रभाव स्पष्ट करा.

ब) व्हिएतनाम युद्धाचे कारणे आणि परिणाम यांचे सविस्तर विवेचन करा.

प्रश्न *4)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा : **[10]**

अ) जर्मनीच्या पुन: एकीकरणाचे कारणे स्पष्ट करा.

ब) युएसएसआरचे विघटन आणि त्याचे परिणाम यांचे सविस्तर विवेचन करा.

प्रश्न *5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दात लिहा : **[10]**

अ) बर्लिन प्रश्न (1948)

ब) नाटो

क) भू–राजकारण

ड) युरोपियन संघ

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2324

[Total No. of Pages : 4

[6045]-404

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY (Elective Course : 25)

Ancient & Medieval Civilization of the World

(2019 Pattern) (Credit System) (42204)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*

2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Explain the concept of culture and write the salient features of Mesopotamia Civilization.

b) Discuss the religious ideology of 'Laotse' in Civilization of China.

Q2) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Assess the contribution of Egypt to the development of Arts and Science.

b) Trace out the Government System in Classical Civilization of Rome.

Q3) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Examine the revival of trade and its impact in the medieval age.

b) Give an account of the rise of Nation State in France.

Q4) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Examine the relation between Church and the state during 17th Century.

b) Explain the concept of feudalism. What were its salient features.

P.T.O.

Q5) **Write short notes on any two of the following in 100 words. [10]**

a) Aryabhatta

b) Slavery in Ancient Greece

c) Code of Hammurabi

d) Arabian Culturer

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2324

[6045]-404

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY (Elective Course : 25)

Ancient & Medieval Civilization of the World

(2019 Pattern) (Credit System) (42204)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) 'संस्कृती' ही संकल्पना स्पष्ट करून मेसोपोटेमिया संस्कृतीची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) चीनी संस्कृतीमधील 'लाओत्सेच्या' धार्मीक विचारसरणीची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) कला आणि विज्ञानाच्या विकासासाठी इजिप्तच्या योगदानाचे मूल्यांकन करा.

ब) रोमच्या अभिजात संस्कृतीमधील शासन पद्धतीचा मागोवा घ्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मध्ययुगीन कालखंडातील व्यापाराचे पुनरूज्जीवन व त्याच्या परिणामांचे परीक्षण करा.

ब) फ्रान्समधील राष्ट्र-राज्याच्या उदयाचा सविस्तर वृतांत द्या.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) चर्च आणि राज्यसंस्था यांच्यातील 17 व्या शतकातील संबंधाचे परीक्षण करा.

ब) सामंतशाही संकल्पना स्पष्ट करा तीची ठळक वैशिष्ट्ये काय होती.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) आर्यभट्ट

ब) प्राचीन ग्रीसमधील गुलामगिरी

क) हम्मुरबीची कायदेसंहिता

ड) अरब संस्कृती

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2325

[Total No. of Pages : 4

[6045]-405
M.A. (Part - II)
HISTORY (Optional Paper - 26)
Urban History
(42205) (2019 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the debates in urban studies.

b) Explain the theoretical framework of the study of urbanization.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Write information about the administrative system of the city.

b) Discuss urban port.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the urban revolution.

b) Discuss the administrative space in the city.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the changing pattern of urbanization in modern India.

b) Describe the decline of first urbanization in India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following questions in 100 words.**[10]**

a) Twin City

b) Land Acquisition

c) Shreni

d) Lothal

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2325

[6045]-405
M.A. (Part - II)
HISTORY (Optional Paper - 26)
Urban History
(42205) (2019 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) शहरी अभ्यासातील वाद-विवादाची चर्चा करा.

ब) शहरीकरणाच्या अभ्यासाचा सैद्धांतीक ढांचा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) शहरातील प्रशासन व्यवस्थेविषयी माहीती लिहा.

ब) 'शहरी' बंदराविषयी चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) शहरी क्रांतीसंदर्भाविषयी चर्चा करा.

ब) शहरातील प्रशासकीय जागेबाबत माहीती दया.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) आधुनिक भारतातील शहरीकरणाच्या बदलत्या स्वरुपाची चर्चा करा.

ब) भारतातील प्रथम शहरीकरणाच्या ऱ्हासाची कारणे सांगा.

प्रश्न *5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिप लिहा. **[10]**

अ) जूळी शहरे

ब) भूसंपादन

क) श्रेणी

ड) लोथल

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2326

[Total No. of Pages : 3

[6045]-406

M.A. (Part-II)

HISTORY

British Administrative Policy in India (1765 to 1892)

(2019 Pattern) (Semester - IV) (Credit System) (42206)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***All questions equal marks.***

Q1) Write a answer in 300 words of the following question any one. **[20]**

a) Explain the manifesto of queen victoria of 1858.

b) Describe the education policy of British.

Q2) Write a answer in 300 words of the following question any one **[10]**

a) Explain the famine Policy of British.

b) Discuss the permanent settlement.

Q3) Write a answer in 300 words of the following question any one **[10]**

a) Describe the social policy of British.

b) Write the provisions of the act 1892.

Q4) Write a answer in 300 words of the following question any one **[10]**

a) Write the Approach of British about trade policy.

b) Explain the judicial system during the British Period.

Q5) Write a notes in 100 words of the following question any two. **[10]**

a) Act of 1861

b) Bureaucracy

c) Trade

d) News Paper

❍ ❍ ❍ ❍

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2326

[6045]-406
M.A. (Part-II)
HISTORY
British Administrative Policy in India (1765 to 1892)
(2019 Pattern) (Semester - IV) (Credit System) (42206)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) प्रश्न प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) 1858 च्या राणीचा जाहिरनामा स्पष्ट करा.

ब) ब्रिटिशांच्या शैक्षणिक धोरणाचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ब्रिटिशाचे दुष्काळ विषयक धोरण लिहा.

ब) कायमधारा पद्धतीचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ब्रिटिशाच्या सामाजिक धोरणाचे वर्णन करा.

ब) 1892 च्या कायदयाच्या तरतूदी लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ब्रिटिशांच्या व्यापार विषयक दृष्टिकोन लिहा.

ब) ब्रिटिशकालीन न्यायव्यवस्था स्पष्ट करा.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) 1861 चा कायदा

ब) नोकरशाही

क) व्यापार

ड) वृतपत्रे

OOOO

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2327

[Total No. of Pages : 4

[6045]-407

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

Modern India (1857 - 1971)

(2019 Pattern) (Credit System) (42207)
(Elective Course No. 28)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates :

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Which Factors were responsible for the rise of Revolutionary Movements in India?

b) Discuss the role of Indian Newspapers in the Indian Renaissance.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the Safety-Valve theory.

b) Explain the achievement of Indian National Army.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Examine the Dalit Movement in India.

b) Explain the relation between India and Pakistan from 1947 to 1971.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the role of Mahatma Gandhiji in India Freedom Movement.

b) Explain the contribution of 'Sardar Vallabhbhai Patel' in merger of princely states.

P.T.O.

Q5) Write any two short notes in 100 words each : **[10]**

a) Modernity

b) Peasant Movement

c) Gender

d) Mixed Economy

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2327

[6045]-407

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

आधुनिक भारत (1857 - 1971)

(2019 Pattern) (Credit System) (42207)

(Elective Course No. 28)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतातील क्रांतिकारी चळवळीच्या उदयास कोणते घटक कारणीभूत ठरते?

ब) भारतीय प्रबोधनातील भारतीय वृत्तपत्रांच्या भूमिकेविषयी चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) 'सुरक्षा झडप' सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) 'आझाद हिंद सेनेची' कामगिरी स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतातील दलित चळवळीचे परिक्षण करा.

ब) सन 1947 ते 1971 पर्यंतचे भारत आणि पाकिस्तान मधील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीत महात्मा गांधीजीयांची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) संस्थानांच्या विलिनीकरणातील सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे योगदान स्पष्ट करा?

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपांची उत्तरे** 100 **शब्दात लिहा.** **[10]**

अ) **आधुनिकता**

ब) **शेतकरी चळवळ**

क) **लिंगभाव**

ड) **मिश्र अर्थव्यवस्था**

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2328

[Total No. of Pages : 4

[6045]-408

M.A. (Part - II)

HISTORY

History of USSR (1900 - 1991)

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42208)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Explain the development of Russia under Stalin's leadership.

b) Evaluate Lenin's Personality.

Q2) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Write detailed information on 'Nihilism and Terrorism'.

b) Explain the importance of First Five Year Plan.

Q3) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) How did Russia solve the Post-World War II problem Facing Russia? Provide detailed information.

b) Describe the circumstances that led to the Bolshevik Revolution of 1917 in Russia.

Q4) **Attempt any one of the following questions in 300 words.** **[10]**

a) Describe the economic developments in Russia after the October Revolution.

b) What is the effect of operation Barbarossa on Russia.

P.T.O.

Q5) Write any two short notes of following in 100 words. **[10]**

a) The Stalin code

b) Creation of USSR

c) Agrarian Revolution in Russia

d) Progress of Education in Russia

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2328

[6045]-408
M.A. (Part - II)
HISTORY
History of USSR (1900 - 1991)
(2019 Pattern) (Semester - IV) (42208)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) स्टॅलिनच्या नेतृत्वाखाली रशियाचा विकास स्पष्ट करा.

ब) लेनिन च्या व्यक्तीमत्वाचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) 'निहीलीझम व दहशतवाद' यावर सविस्तर माहिती लिहा.

ब) 'पहिल्या पंचवार्षिक योजनेचे महत्व विषद करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) रशिया समोरील दुसऱ्या महायुद्धानंतरच्या समस्याची सोडवणूक रशियाने कशी केली सविस्तर माहिती द्या.

ब) 1917 च्या रशियातील बोलशेव्हीक क्रांतीस कारणीभूत ठरलेल्या परिस्थितीचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) ऑक्टोबर क्रांतीनंतरच्या रशियातील आर्थिक घडामोडीची माहिती द्या.

ब) ऑपरेशन बारबॅरोसाचे रशियावरील परिणाम काय झाले.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) स्टॅलिन कोड

ब) USSR ची निर्मिती

क) रशियातील कृषी क्रांती

ड) रशियातील शिक्षणाची प्रगती

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2329

[Total No. of Pages : 4

[6045]-409

M.A. (Part - II)

HISTORY (Elective Course No - 30)

Global South : Challenges to Authority

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42209)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *All questions carry equal marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) What type of role played by capitalists in the process of Global South?

b) Explain the characteristics of Global South countries.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Examine the economic dependancy theory of Samir Amin.

b) Explain the idea of Sarvodaya Movement in detail.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) State the role of oil in economic modernization in Middle East.

b) Explain the structure and role of SAARC.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the process of disintegration of USSR.

b) State the transition of the World from uni-polar to Multi-polar.

P.T.O.

Q5) Write any two short notes of the following in 100 words each. **[10]**

a) Mikhail Gorbachev

b) Non-aligned movement

c) International Monetory Fund (IMF)

d) OAU - Organisation of African Unity.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2329

[6045]-409
M.A. (Part - II)
HISTORY (Elective Course No - 30)
Global South : Challenges to Authority
(2019 Pattern) (Semester - IV) (42209)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) दक्षिण जगाच्या प्रक्रियेत भांडवलशाहीने कोणत्या प्रकारची भूमिका बजावली?

ब) दक्षिण जगाच्या देशांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) समिर अमिनच्या आर्थिक अवलंबित्व सिद्धांताचे परीक्षण करा.

ब) सर्वोदय चळवळीची संकल्पना तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) मध्यपूर्वेतील आर्थिक आधुनिकीकरणात तेलाची भूमिका सांगा.

ब) सार्कची रचना आणि भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा : **[10]**

अ) सोव्हिएत संघाच्या विघटनाच्या प्रक्रियेवर चर्चा करा.

ब) एकध्रुवीय ते बहुध्रुवीय जगाचे संक्रमन सांगा.

 P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टीपा लिहा.** **[10]**

अ) **मिखाईल गोर्बाचेव्ह**

ब) **अलिप्ततावादी चळवळ**

क) (IMF) **आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी**

ड) **अफ्रिकन एकता संघ** (OAU)

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2330

[Total No. of Pages : 4

[6045]-410

M.A. (Part - II)

HISTORY

EC- 31 : Pune Through the Ages

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42210)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***All questions carry equal marks.***

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Explain the Geographical features of Pune.

b) Explain the History of Pune.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss in detail the contribution of fairs and festivals in the cultural development of Pune city.

b) Discuss the development of Pune city under the Dalshani sultanates.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss the journey of Pune city from Punakwadi to as a cosmopolitan city.

b) Explain the background of establishment of Pune University.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words : **[10]**

a) Discuss about the Reform movement in Pune city.

b) Review the Elphinstone's Performance in Pune city.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

a) Pune - Centre of Political Power

b) Social composition of Pune city

c) Monuments in Pune city

d) Pataleshwer Temple

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2330

[6045]-410

M.A. (Part - II)

HISTORY

EC- 31 : Pune Through the Ages

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42210)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना: *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) पुणे शहराची भौगोलिक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) पुणे या गावाचा इतिहास स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) पुणे शहराच्या सांस्कृतिक जडण–घडणीतील जत्रा आणि मोहोत्सवांचे योगदान यावर सविस्तर चर्चा करा.

ब) दख्खनी सुलतानांच्या अधिपत्याखालील पुणे शहराच्या वाटचालीची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) पुणे शहराचा पुनकवाडी पासुन ते कॉस्मोपॉलिटन शहरापर्यंतचा प्रवास यावर चर्चा करा.

ब) पुणे विद्यापीठ स्थापनेची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) पुणे शहरातील सुधारणा चळवळींबद्दल चर्चा करा.

ब) पुणे शहरातील एलफिन्स्टनच्या कामगिरीचा आढावा घ्या.

munotes.in

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा.** **[10]**

अ) **पुणे-राजकीय सत्तेचे केंद्र**

ब) **पुणे शहराची सामाजिक रचना**

क) **पुणे शहरातील स्मारके**

ड) **पाताळेश्वर मंदिर**

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2331

[Total No. of Pages : 4

[6045]-411
M.A. (Part - II) (Semester - IV)
HISTORY
Heritage Management
(2019 Pattern) (42211) (Elective)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Attempt the following questions in 300 words (any one) : **[10]**

a) Explain the nature and scope of Heritage sites in Maharshtra.

b) Discuss cultural heritage site in India.

Q2) Attempt the following questions in 300 words (any one) : **[10]**

a) Discuss in detail about the heritage sites conservation policy of Government of India.

b) Write the Historical Significance of Maharashtra heritage sites with example.

Q3) Attempt the following questions in 300 words (any one) : **[10]**

a) Explain the importance of world Heritage sites.

b) Review the natural Heritage site in India.

Q4) Attempt the following questions in 300 words (any one) : **[10]**

a) Explain the nature of heritage sites by defining heritage sites.

b) Briefly explain the heritage educational programme in India.

Q5) Short Notes (any two) : **[10]**

a) Gharapuri Caves

b) Mixed Heritage Sites

c) Ellora Caves

d) Sanchi Stupa

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P-2331

[6045]-411
M.A. (Part - II) (Semester - IV)
HISTORY
Heritage Management
(2019 Pattern) (42211) (Elective)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) महाराष्ट्रातील वारसा स्थळांचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) भारतातील सांस्कृतीक वारसा स्थळांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) भारत सरकारच्या वारसा स्थळांच्या जतनाच्या धोरणाविषयी सविस्तर चर्चा करा.

ब) महाराष्ट्रातील वारसा स्थळांचे ऐतिहासिक महत्त्व उदाहरणासह लिहा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) जागतीक वारसा स्थळांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) भारतातील नैसर्गीक वारसा स्थळांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) वारसा स्थळांची व्याख्या सांगून, वारसा स्थळांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) भारतातील वारसा शिक्षण कार्यक्रम थोडक्यात स्पष्ट करा.

munotes.in

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) घारापुरी लेणी

ब) मिश्र वारसा स्थळे

क) वेरूळ लेणी

ड) सांची स्तूप

□□□

munotes.in